

Recenzija

Pēc NEPLP aicinājuma noskatījos biedrības “Mēs latvieši – pasaulē” veidoto raidījumu ciklu (turpmāk tekstā: “Raidījums”), kas atspoguļo diasporas tematiku un publiskoti laika posmā no 15.05.2018. līdz 23.10.2018.

TEMATIKA:

Laikā, kad aktualizēts ir latviešu diasporas jautājums, šādas tematikas raidījuma pastāvēšana ir vitāli svarīga. Tam būtu jāļauj uzzināt kā sokas tautiešiem ārzemēs; kas viņiem aktuāls, kā tiek vai netiek uzturēta latvietība, dzīvojot svešumā. Par ko ir satraukumi un prieki.

Konkrētā raidījuma veidotājiem šo mērķi izdodas izpildīt vismaz daļēji. Uzsvars tiek likts uz latvietības saglabāšanas centieniem ārpus Latvijas robežām, kā arī spilgtu personību izcelšanu. Tiesa, nospiedošajā skaitā gadījumu sarunas notiek ar tā saucamajiem ‘super letiņiem’ – plašajās intervijās, kas, beidzas ar autoru mudinātu frāzi “esmu lepns, ka esmu latvietis”. Tikai viena intervējamā atturējās no šīs autoru mudinātās frāzes izteikšanas.

Raidījuma skatītāji iegūtu no lielākas ģeogrāfiskās un viedokļu daudzveidības – noskatītajos raidījumos ļoti liels īpatsvars filmēts Bērzainē, Vācijā. Tāpat vairāki raidījumi tapuši Dziesmu un deju svētku ietvaros, kas, protams, saprotami, jo tad liela daļa diasporas sastopama Latvijā. Labprāt redzētu klaida latviešus viņu dabiskajā vidē. Tāpat, arī vairāk jauniešus.

Par viedokļu daudzveidību runājot, - iespējams, tāds bijis raidījuma veidotāju mērķis – izcelt super patriotus un negācijas vai kritiskākus viedokļus atstājot cita formāta raidījumiem.

TEHNISKAIS IZPILDĪJUMS:

Operatora darbs vērtējams neviennozīmīgi – pirmajos raidījumos nereti plāns noraustās (Piemēram, 15.05. raidījumā 03:03; 12:32; ~15:12) . Pārsvārā piefilmējumi veikti kvalitatīvi. Dažbrīd var redzēt, ka nepietiekošā daudzumā.

Režisora darbs nereti atstāja slinkuma iespaidu – kaut vai 15.05. raidījuma ievads, kad redzam 62 sek garu gājiena plānu, kas pie tam ik pa brīdim nokratās. Vai 15.05. raidījumā, kura noslēgumā nemontēts tautas deju priekšnesums gandrīz divarpus minūšu garumā. Tāpat, uzkrītoši ir tas, ka filmējot vienā vietā vairākus raidījumus, pietrūkst piefilmējumu. Tā tas ir piemēram ar raidījumu 27.06. , kurā, bez pamatota iemesla, nākas skatīt tādus pašus piefilmējumus kā iepriekšējā raidījumā. Tas, protams, neatstāj labu iespaidu.

Skaņa – pirmajos raidījumos dažkārt nevar dzirdēt jautājumus, citkārt fona skaņa no piefilmējumiem par skaļu, lai runātāju varētu dzirdēt nesasprindzinoties. Pēdējos raidījumos šī problēma vairs nebija tik acīmredzama.

Titri – tulkojuma titriem jābūt daudz lielākiem, ja tie tiek likt nevis ķeksīša, bet lietojamības dēļ.

SATURS

Noskatītie raidījumi iedalāmi divās kategorijās – notikumus/procesus atspoguļojošie un personību interviju raidījumi. Savā uzbūvē ļoti atšķirīgi.

Starp pirmajiem - raidījums 15.05 – par latviešu Kultūras svētkiem Antalijā; 22.07. – par diasporas skolotāju sanākumi Bērzainē; 16.07 – par ārzemju latviešu gaitām Dziesmu un Deju svētkos Latvijā vai 27.08 – par 3x3 nometni Bērzainē. Šajos raidījumos skatāmi daudzu un dažādu cilvēku viedokļi. Aizkadrā tikai ievadišana tēmā, reti paskaidrojumi vai jautājumi.

Pārējie raidījumi ar pavisam citu struktūru – trīs intervijas, katra no tām nesaistīta/nesavīta ar citām.

Nezinu, vai tā ir bijusi raidījumu cikla sevis meklējumi un attīstība, nonākot līdz ideālajai raidījuma struktūrai, vai tā vienkārši sagadījies, bet pēdējie 4 raidījumi bijuši tieši šie otrā tipa pārstāvji.

Raidījuma vadītāja.

Jau no pirmā raidījuma man neizpratni raisīja kādēļ kadrā neredzu aizkadra balss īpašnieci. Gan visi ievadteksti, gan skaidrojošie vai informējošie teksti ir kādas balss ierunāti, bet tā īpašnice nekad neparādās kadrā. Dažbrīd tas ir pat komiski, kā 28.05 raidījumā redzam piefilmējumus lielajai intervijai, kurā kadra vidū runātāja atbild (~9:40), bet jautātāja tā arī spītīgi nav iekļauta kadrā.

Katrā ziņā, Ieva Freinberga ir sevi apliecinājusi kā lielisku profesionāli, tādēļ viņas iešana kadrā raidījumam dotu savu seju, būtu lielāka iespēja personificēties. Piemēram, viens no saturiski jau tā interesantākajiem raidījumiem par 3x3, būtu pakāpies vēl līmeni augstāk, ja raidījuma vadītāja pati iesaistītos radošajās aktivitātēs, kas tika atradītas. Citādi sanāk prasmīgi atlasītu sinhronu labs virknējums ar nelieliem aizkadra balss papildinājumiem pa vidu. Un labprāt gribētu raidījuma vadītāju, kas arī no manis raidījuma beigās atvadās.

Raidījuma redaktora darbs vērtējams kā pa viņiem – tādā raidījumā kā 16.07. – par klaida latviešiem Dziesmu svētkos Latvijā – ieguldīts labs darbs – apkopjot tik dažādu valstu pārstāvjus, safilmējot ne tikai intervijas, bet arī gājienu u.t.t. Man gan radās jautājums kur tad latvieši no valstīm, kas atrodas uz Austrumiem no Latvijas, bet kopumā ļoti labi nostrādāts.

Tikmēr, citos raidījumos jūtams, ka varēja izdarīt vairāk – gan piefilmējumu ziņā (kā ar Vācijas latviešu pensionāriem 22.07 un 27.07 raidījumos), gan saturiski – piemēram, to pašu Vācijas latviešu pensionāru iepazīstināšanas teksti abos raidījumos gandrīz identiski; otrajā no raidījumiem viņu iekļaušanai īsti jēgu pat neredzēju. Garā intervija ar Egilu Levitu – vizuāli atgādināja “ielu intervijas” – visa saruna stāvēt vienā vietā kādā parkā. Prasītos kāda pārdomātāka intervijas vieta, vai arī esošās daudzveidošana kaut vai, interviju veicot, staigājot.

Raidījumos, kurā visa raidījuma garumā apskatīta kāda tēma vai notikums prasītos kādu dramaturģiju, šobrīd man paliek pēdgarša kā tādām interesantām sinhronu virknējumam 24 minūšu garumā. Informatīvi un izzinoši, bet vai spējīgi noturēt pie ekrāniem, cilvēkus kuru šī tēma nopietni neinteresē?

Savukārt, raidījumos, kuros ir tikai intervijas ar trijiem galvenajiem varoņiem, es piedomātu par lielāku daudzveidību, lai nebūtu kā 25.09. raidījumā, kad 2 no 3 runātājiem bija mūzikas cilvēki. Sarunas, pašas par sevi, interesantas.

SECINĀJUMI un IETEIKUMI

Kopumā, raidījums fiksē unikālas lietas. To, kas reti parādās kur citur. Tomēr, vēl ir kur pielikt pie šī materiāla pasniegšanas veidiem, ja ir vēlme uzrunāt arī tādu auditoriju, kurai diasporas jautājumi nav padziļinātas intereses tēma.

Ja raidījuma aizkadra balss, kas ievada tēmā, padziļināti paskaidro, uzdod jautājumus u.t.t. nāktu kadrā, tad man, kā skatītājam, būtu ceļa biedrs šajā raidījuma skatīšanās pieredzē un radītu lielāku uzticamību un saikni ar raidījumu.

Ļoti prasās anotācija sākumā – kurā būtu kādi interesantākais vai savdabīgākais no raidījuma.

3 varoņu raidījumos noteikti prasās, lai jau raidījuma sākumā tiktu pieteikti visi trīs varoņi, kuri piedalīsies raidījumā.

Ārpus TV ekrāna raidījums skatāms arī YouTube un Facebook latviesi.com lapās. Dramatiski atšķiras skatījumu apjoms abās platformās – ja pirmajā ir vidēji 200-300 skatījumi, tad FB – desmit un pat 20 tūkstoši. Tā, kā noteikti vēl ir kur audzēt auditoriju un apgūt jaunus skatītāju lokus.

Nezinot, raidījuma finansējuma apjomu, kas varētu būt objektīvs iemesls dažām manis pieminētajām uzlabojamajām lietās, tomēr gribētu paust savu atbalstu šādas tematikas nepieciešamībai sabiedriskajā pasūtījumā, bet raidījumam – augt un atrast savu īsto seju, turpinot stāstīt par latviešiem tuvu un tālu aiz Latvijas robežām.

Lai veicas,

Dīvs Reiznieks,

Žurnālists un TV producents